

In memoriam Jeanine van Pinxteren

8 juni 1949 – 20 april 2025

Afgelopen zondag 20 april overleed Jeanine van Pinxteren. Jeanine was tientallen jaren actief in het ruimtelijk domein in Amsterdam en in de Amsterdamse politiek. Ze was een scherp én verbindend politicus, eerst acht jaar als raadslid en daarna acht jaar als bestuurder van Stadsdeel Centrum.

Na een studie politicologie aan de UvA en schilderkunst aan de Rietveld Academie was ze na een gevarieerde carrière langs ICT en cultuureducatie jarenlang zakelijk directeur van architectuur centrum ARCAM.

In 2002 werd ze gemeenteraadslid voor GroenLinks. Met onder andere verkeer en vervoer in haar portefeuille zat ze meteen in het oog van de storm van het misschien wel voornaamste politieke thema in de stadspolitiek van 2002: het definitieve besluit voor de aanleg van de Noord/Zuidlijn. Na langdurig dubben besloot GroenLinks op haar initiatief tégen te stemmen. Niet omdat Jeanine tegen de aanleg van een nieuwe metro was, maar omdat de financiële onderbouwing van deze lijn ondeugdelijk was.

Een groene partij die tegen nieuw openbaar vervoer stemt... Jaren later zou blijken dat het een juiste beslissing was. Na het door de aanleg verzakken van de Wevershuisjes op de Vijzelgracht besloot de gemeenteraad op haar initiatief een raadsenquête te houden naar de besluitvorming. De enquêtecommissie oordeelde stevig over de besluitvorming en concludeerde: "Het college had het besluit tot aanleg niet aan de raad mogen voorleggen en de raad had het besluit niet mogen nemen." Bij de behandeling van de conclusies in de raad van 20 januari 2010 - 8 jaar na die stemming - voerde Jeanine weer het woord en was de cirkel rond.

Nog altijd wordt in de gemeenteraad zo nu en dan bij een discussie rond grote investeringen haar naam genoemd: de 'motie Van Pinxteren' die zij in 2010 door de raad loodste, stelt de gemeenteraad namelijk in staat om een deel van de investeringssom te gebruiken om een contra-expertise uit te voeren op voorstellen van het college.

Na haar raadsperiode stelde Jeanine zich kandidaat als lijsttrekker van GroenLinks in Stadsdeel Centrum. Die verkiezingen werden prompt door GroenLinks gewonnen - toen een unieke gebeurtenis. Jeanine werd stadsdeelvoorzitter en kreeg daarnaast wederom verkeer en vervoer en openbare ruimte in haar portefeuille, naast de voorzitterstaken rond veiligheid en evenementen.

Stadsdeel Centrum kwam uit een roerige politieke periode, en met als verbindend thema 'slow politics' werd de rust én de openheid teruggebracht in de relatie tussen Dagelijks Bestuur en deelraad. Die slow politics betekende niet dat Jeanine geen lef

had. Integendeel. Op de Elandsgracht, midden in de Jordaan, speelde een lange discussie over een nieuwe inrichting. Jeanine had toen al de visie die jaren later steeds gewoner werd: de openbare ruimte in de drukke binnenstad was in eerste plaats voor mensen bedoeld, niet voor geparkeerd blik. En dus besloot ze dat de inzet zou moeten zijn om het gehele middenterrein van de Elandsgracht om te vormen van parkeerterrein naar een groene wandelomgeving en de stoepen te verbreden door het overgrote deel van de parkeerplaatsen te verwijderen. Parkeren konden de bezoekers en bewoners voortaan in de Marnixgarage om de hoek.

Dat leverde roerige bewonersavonden op, waar Jeanine zichtbaar van genoot. Onderdeel van een goed gesprek was voor haar immers vooral de uitwisseling van stevige meningen, en die waren er volop. In 2014 culmineerde de discussie in een referendum, die door het stadsdeel, met Jeanine als voorvechter, eveneens werd gewonnen. Bij de oplevering in 2016 werd de vernieuwde Elandsgracht, met dus een groen, autovrij middenterrein, door het Parool een 'zalig voetgangers- en fietsgebied' genoemd en in 2024 werd de Elandsgracht uitgeroepen tot meest bestendige winkelstraat van Nederland.

Ook zette ze in die tijd haar tanden in het Muntplein, dat een 'onregelbaar' kruispunt dreigde te worden met autoverkeer dat van vier kanten kwam. Jeanine presenteerde een toekomstbeeld waarin de Munt stapsgewijs autovrij zou worden in 2025. Uiteindelijk werd dat eindbeeld al in 2018 gerealiseerd, wat maar weer tekent hoezeer de discussie over de autoluwe stad, waar zij een beeldbepalend boegbeeld van was, versneld gemeengoed werd. In de hele binnenstad is dat te merken: ook op bijvoorbeeld de Eilandenboulevard bij de Oostelijke Eilanden liet ze haar sporen na en de fietsenstallingen op het Beursplein en Leidseplein werden door haar uit het bestuurlijke moeras getrokken en uiteindelijk gerealiseerd.

Jeanine was een scherp én verbindend politicus; en dat is een niet zo vaak voorkomende combinatie. Ze kon ongelooflijk innemend en toch ook duidelijk mensen van repliek dienen en ze was scherp én zachtmoedig in haar oordeelsvermogen. Mensen serieus nemen is ook helder maken waar je met elkaar van mening verschilt. In haar eigen woorden: "Niks leuker dan bewogen inspraakavonden; daar moest je aan de bak, en daar kon je het verschil maken!"

Na haar afscheid van het stadsdeel in 2018 bleef Jeanine politiek actief. Als bestuurslid van GroenLinks Amsterdam begeleidde ze nieuwe raadsleden en dagelijks bestuurders om hun politieke rol te vinden. GroenLinks én Amsterdam gaan haar vreselijk missen. We wensen haar familie veel sterkte bij dit verlies.

Zeeger Ernsting

Dagelijks Bestuurder in stadsdeel Oost en voormalig politiek assistent van Jeanine